

Lukáš 6, 36 – 42 Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec. Nesud'te, a nebudete souzeni; nezavrhujte, a nebudete zavrženi; odpouštějte, a bude vám odpuštěno. Dávejte, a bude vám dáno; dobrá míra, natlačená, natřesená, vrchovatá vám bude dána do klína. Neboť jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám.“ Řekl jim také podobenství: „Může vést slepý slepého? Nepadnou oba do jámy? Žák není nad učitele. Je-li zcela vyučen, bude jako jeho učitel. Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve svém vlastním oku nepozoruješ? Jak můžeš říci svému bratru: ‚Bratře, dovol, ať ti vyjmu třísku, kterou máš v oku,‘ a sám ve svém oku trám nevidíš? Pokrytče, nejprve vyjmi trám ze svého oka, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra.

Milé sestry, milí bratři!

Ponechme zatím stranou první větu dnešního čtení o Božím a našem milosrdenství a věnujme se zbylému textu. Oč se v něm jedná? Židé měli 613 zákazů a příkazů. Jsou toto Ježíšovy novozákonní zákazy a příkazy? Židé těch 613 zákazů a příkazů brali jako zákony. Podle zákonů může být člověk snadno odsouzený. Proto taky snadno soudili a odsuzovali. Když Ježíš v sobotu uzdravil člověka, bylo to pro ně jasné. Přestoupil sobotní zákaz práce. Ježíš jim na to řekl: **Nesud'te podle zdání, ale sud'te spravedlivým soudem! Vy si dovolíte v sobotu obřezat člověka, abyste naplnili Mojžíšův zákon, já jsem uzdravil celého člověka, abych naplnil Boží zákon.** Bůh přece chce, abychom žili zdravě, v pokoji jeho dětí. Jindy, když byli Ježíšovi učedníci hladoví a v sobotu vydrolovali klasy, byli znovu obviněni z nedovolené sobotní činnosti. Zase je musel Ježíš poučit, že se zákon nemůže stavět proti lidským potřebám, protože sobota byla určena k dobru člověka. Ne jako zákon, který se musí mermomocí dodržovat. Sobota je pro dobro člověka a ne člověk pro sobotu. I zvířata musí být v sobotu obsloužena, tím spíš se má pomoci člověku, který na své zdraví čeká destítky let. Nebo člověku, který cokoliv potřebuje.

Ježíš řekl, že on je Cesta. Jeho způsob uvažování, jeho život, jeho následování je pro nás cestou, po které máme jít. Proto ani jeho slova, příklady nejsou zákonem. Ukazují nám cestu. O ní máme přemýšlet. Kam nás vede, kam máme dojít. Pro co se máme rozhodnout. O své cestě můžeme s Bohem i diskutovat jako starozákonní Jób a čekat na Boží odpověď. To čekání na Boží odpověď je důležité. Pro Jóbovy přátele bylo vše jasné. Jób musel zhřešit, když tak trpí. Tak i my jsme si vytvořili spoustu tradic, zvyklostí, které považujeme za důležité. Někdy je nadřazujeme i Božímu slovu. I na ně máme hledět, kam nás vedou. Jestli k pokoji s druhými a k lásce k nim.

Tak se dostáváme k první větě naší perikopy: **Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.** Tato věta je jako nadpis, motto. Ostatní je návod, jak to uskutečňovat. Musíme si však ještě všimnout předcházející věty: **Ale milujte své nepřátele; číňte dobře, půjčujte a nic nečekejte zpět. A vaše odměna bude hojná: budete syny Nejvyššího, neboť on je dobrý k nevďěčným i zlým.** Tato výzva nám říká, že naše milosrdenství se má týkat všech lidí, nejen těch, kteří jsou nám sympatičtí, nebo které máme rádi. Naše milosrdenství se má srovnávat s Božím milosrdenstvím. **Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.** Možné, že si nedokážeme představit, co to znamená být milosrdný. Není to netečnost, lhostejnost. Neznamená to nestarat se o ty, kteří nám nejsou blízcí. Podobenství o milosrdném Samaritánovi nám ukazuje, že my se máme stávat blízkými druhým. Jejich bližními. Lidé, kteří potřebují naše milosrdenství se často nevnučí, často si to ani neuvědomují, že potřebují milosrdenství. My máme vidět, že potřebují ne náš odsudek, ale milosrdenství. Boží milosrdenství je spojováno s dalšími Božími vlastnostmi: **Bůh ochotný odpouštět, milostivý a soucitný, shovívavý a nesmírně milosrdný.** Milosrdenství má být chápající. Bůh nám to ukázal už tehdy, když ukázal duhu jako symbol milosrdenství. **Už nikdy nebudu zlořečit zemi kvůli člověku, přestože každý výtvor lidského srdce je od mládí zlý, už nikdy nezhubím všechno živé, jako jsem učinil.** I my si můžeme uvědomovat, že chybující nemůže jednat jinak. Není svobodný. Je v zajetí hříchu. Něco ho spoutává. Naše milosrdenství, soucit, odpuštění, potřebuje, aby se osvobodil. To je to nastavení druhé tváře, které Ježíš požaduje. Místo odplaty, odsudku, projevíme milosrdenství.

Proto se naše milosrdenství projevuje v tom, že nesoudíme, neodsuzujeme. Odpouštíme. Dáváme potřebným, i když si to nezasluhují. Prostě naši pomoc potřebují. Na nás, kteří si myslíme, že známe Boha, že jsme mu blízko, je kladena povinnost správně vidět. Ze dvou, kteří jdou po cestě, aspoň jeden musí správně vidět, nebýt slepý. A to máme být my. My máme být těmi, kdo netápou, kdo vidí Boha, kdo vidí jeho milosrdenství a sami jsou milosrdní. Těmi, kdo napodobují Boha a ne tento svět.

S tímto světem máme mít něco podobného. Máme si uvědomovat, že jsme stejně ubozí jako ti, které se chystáme soudit, odsoudit, neodpustit jim. Chápali to už staří Římané, kteří stvořili toto rčení. Chyby druhých máme před sebou, svoje nosíme na zádech. A právě naše chyby tak dobře skryté naším očím, máme nejen neviditelně na zádech, jak to říkali Římané, ale přímo v očích jako trám, který nás oslepuje.

Může se nám dnešní perikopa zdát smutná až drsná. Jsme dokonce nazváni **pokrytci**. Chce však být osvobozující pro nás i pro naše bratry a sestry, pro ty, kterým se staneme blízkými, když se osvobodíme od svých trámů, budeme dobře vidět a přiblížíme se jim svým milosrdenstvím podle vzoru nebeského Otce. Amen.